

Fylkesmannen i Rogaland Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Henriette Givskud
Telefon: 51 56 89 24

Arkivnr.: 461.2
Saksnr.: 2008/3627

IVAR Avløpsanlegg Bore - Kontrollrapport

Rapportnr: 2008.074.I. MVARO
Type kontroll: Verifikasjon

Informasjon om virksomheten:

Navn: IVAR Avløpsanlegg Bore	Organisasjonsnr.: 871 035 032
Postadresse: Postboks 8134	Besøksadresse: Bore
Utslippstillatelse: 08.10.1998	Bransjenr. (NACE-kode): 90.010
Risikoklasse: 3	Kommune/kommunenr.: Klepp/1120
Kontrolldato: 10.06.2008	Tidspunkt for forrige kontroll: Ingen tidligere kontroll

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Johan Varhaug Leif Terje Øvernes Eline N. Furre	Fra fylkesmannen: Margareta Skog (kontrollør) Henriette Givskud (saksbehandler)
--	---

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema for kontrollen var:

1. Fastsettelse av renskrav ut fra tettbebyggelsens størrelse
2. Drift og tilsyn med avløpsanlegget (ledningsnett, overløp, renseanlegg)
3. Utslippskontroll (utslippsmålinger)

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket fire (4) avvik under kontrollen. Disse er:

1. Gjeldende utslippsramme blir ikke overholdt.
2. Anleggets renseprosess er ikke tilstrekkelig for å oppnå sekundærrensekravet innen 31.12.2008.
3. Prøvene analyseres for parametre som ikke samsvarer med krav i forurensningsforskriften.
4. Bedriftens risikovurdering er mangelfull.

Det ble gitt en anmerkning etter kontrollen. Denne er:

1. IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Avvikene og anmerkningene er beskrevet på sidene 4-6.

Oppfølging etter kontrollen

Se følgebrevet til denne kontrollrapporten.

Rapport godkjent (dato):

Einar Hualand
fung. ass. fylkesmiljøvernssjef

Henriette Givskud
overingeniør

Bakgrunn

I juni 2008 deltok Fylkesmannen i Rogaland i en landsdekkende kontrollaksjon rettet mot avløpsanlegg i større tettbebyggelser. Aksjonen var ledet av Statens forurensningstilsyn (SFT), og inkluderte både brevkontroll og inspeksjon. Alle avløpsrenseanlegg i Rogaland som omfattes av kapittel 14 i forurensingsforskriften har deltatt i brevkontrollen, dvs. fått tilsendt innrapporterings skjema (med sentrale spørsmål om anleggets status og videre planer relatert til implementering av renskravene, mv. som ligger i kapittel 14 i forurensingsforskriften).

Inspeksjoner ble gjennomført ved totalt 7 utvalgte anlegg: Vik, Grødaland, Bore, Nærbø, Hestnes, Moi og SNJ (Sentralrenseanlegget Nord-Jæren). Alle inspeksjonene var varslede kontroller.

For mer og generell informasjon om kontrollaksjonen vises til SFTs infoark (2381/2008), *Kontrollaksjon avløp 2008*.

Generelt sett blir kontroller gjennomført for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Rapportene omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor fylkesmannens forvaltningsområde. Rapportene gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftenes miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten er skrevet etter kontrollen ved IVAR IKS sitt avløpsanlegg på Bore, tirsdag 10. juni 2008.

Definisjoner

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no.

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollaksjonen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, av 06.12.1996, med senere endringer.
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004. (Kjernerodokumentet er Kapittel 14, *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser*. I tillegg kommer definisjoner som er angitt i Kapittel 11, *Generelle bestemmelser om avløp*).

- Utslippstillatelsen for det enkelte avløpsanlegg. For avløpsanlegget på Bore gjelder *Utsleppsløyve for Bore avløpsanlegg* (med tilhørende følgebrev). Denne tillatelsen er datert 08.10.1998.

Resultater fra kontrollen

Avvik

Det ble gitt fire (4) avvik etter kontrollen. Disse er beskrevet nedenfor:

Avvik 1:

Gjeldende utslippsramme blir ikke overholdt.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen punkt 2.1.

Kommentarer:

I følge gjeldende utslippstillatelse datert 08.10.1998 har Bore avløpsanlegg kun tillatelse til utslipp av 20 000 pe regnet som BOF₇. Dette belastningskravet er kraftig overskredet. I 2007 var snittverdien på 41 718 pe, og maksimum belastning på 78 534 pe. Sistnevnte regnet som BOF₅. IVAR IKS har bevisst valgt å ikke etterleve belastningskravet i tillatelsen fordi belastningen og avløpsvannets sammensetning vil bli betydelig endret i 2011 når meieriet er nedlagt, og erstattet av et stormeieri med påslipp til renseanlegget på Grødaland.

Avvik 2:

Anleggets renseprosess er ikke tilstrekkelig for å oppnå sekundærrensekravet innen 31.12.2008.

Avvik fra:

Forurensingsforskriften § 11-3, § 14-1, § 14-8 og § 14-17

Kommentarer:

I 2007 var gjennomsnittelig rensegrad 26 % i form av BOF₅ ved Bore avløpsanlegg. Anlegget vil dermed klare primærrensekravet på 20 % for BOF₅. Primærrensekravet for SS er imidlertid 50 % fra 01.01.2009, mens tillatelsens krav er 30 %. Dette betyr at IVAR IKS i 2007 klarte rensekravet, men fra 01.01.2009 vil få problemer med å klare selv primærrensekravet uten tiltak. Bore avløpsanlegg vil etter 01.01.2009 ha krav om sekundærrensing, jf. forurensingsforskriften § 14-17 a).

Det registreres også at IVAR IKS har trukket søknaden om økt belastning, og om unntak fra sekundærrensekravet.

Avvik 3:

Prøvene analyseres for parametre som ikke samsvarer med krav i forurensingsforskriften.

Avvik fra:

Forurensingsforskriften § 14-12 og § 14-17 a).

Kommentarer:

Anlegget på Bore skal i henhold til forurensingsforskriftens kapittel 14 tilfredsstillende sekundærrenskravene innen 31.12.2008 og skal da analysere på BOF₅, KOF og fosfor, jf. § 14-17 a). Det er ikke analysert på KOF i prøvene som er tatt på Bore avløpsanlegg. Det er likevel analysert på tungmetall og miljøgifter, det vil si helt i samsvar med regelverket.

Avvik 4:

Bedriftens risikovurdering er mangelfull.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften, §5, 2. ledd, punkt 6
Forurensingsforskriften, § 14-5 og § 14-10

Kommentarer:

IVAR IKS har utarbeidet en skriftlig risikovurdering av anlegget på Bore i 2006, og man benyttet ROS-metoden til dette. Rapportens anbefalinger til risikoreduserende tiltak er i dag implementert (ble det opplyst under kontrollen).

IVAR IKS har rutiner for jevnlig oppdatering av risikovurderingene for sine renseanlegg, inkludert anlegget på Bore. Neste risikovurdering skal i samsvar med denne rutinen stå klar i løpet av 2008.

IVAR IKS har ennå ikke vurdert farene av klimaendringene og de konsekvenser dette kan få for renseanlegget på Bore. Dermed har IVAR IKS heller ikke grunnlag for i dag å vurdere hvilke behov for avbøtende tiltak som må, kan eller bør iverksettes på renseanlegget og overløp på Bore, jf. SFTs veileder (2317/2008) om klimatilpasninger, med tilhørende informasjonsark (2384/2008).

Anmerkninger

Det ble gitt en anmerkning etter kontrollen, og denne er beskrevet nedenfor:

Anmerkning 1:

IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Kommentarer:

Avvikssystemet til IVAR IKS benyttes i liten grad, dette gjelder ved alle anleggene til IVAR IKS. Eksempelvis blir brudd på rensekrav rapportert som avvik, men utover dette blir systemet brukt lite innenfor ytre miljø.

Selskapet har et supplerende system der hendelser registreres og loggføres. IVAR IKS opplyste under kontrollen at det både var mulig, og at det ble kjørt "statistikk" på hendelser i loggsystemet med tanke på å analysere innholdet for å identifisere behovet for avbøtende tiltak. Det er viktig at vesentlige identifiserte problemområder blir lagt frem for ledelsen i IVAR IKS, og at dette kan dokumenteres. Det bør ikke være vesentlig forskjell i hvordan avvik i avvikssystemet behandles i organisasjonen, sammenliknet med problemområder som fremgår med loggsystemet som kilde.

Andre forhold

- Fylkesmannen er inneforstått med at det er ressurskrevende for IVAR IKS å få på plass akkreditert prøvetaking ved alle sine renseanlegg før 1.1.2009. Det ble likevel opplyst under kontrollen at IVAR IKS var godt i gang med å ferdigstille søknaden om akkreditering, Fylkesmannen sier seg derfor fornøyd med de tiltak IVAR IKS har iverksatt for å sikre at søknaden om akkreditering blir oversendt Norsk Standard tidsnok til at kravet om akkreditert prøvetaking bør kunne være på plass fra 01.01.2009.

Fylkesmannen vedlegger ”Rapport fra Norsk Akkrediterings Sektorkomite P12; Akkreditering av prøvetaking av kommunalt avløpsvann”, som IVAR IKS sannsynligvis har, men som vi på denne måten vil sikre at IVAR IKS er kjent med.

- www.regelhjelp.no er et nyttig verktøy for alle som raskt og enkelt ønsker å skaffe seg oversikt, og holde seg oppdatert, i det viktigste regelverket på HMS-området innenfor gitt bransje. Aktuelle krav for virksomheter som driver med rensing av avløpsvann ligger på Regelhjelp.no under bransjen kalt *Avløpsbransjen*.